

KUPUJTE
VOJNE BONDE!
Najstarejši
slovenski dnevnik
v Ohio
Oglaš v tem listu
so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

KUPUJTE
VOJNE BONDE!
The Oldest
Slovene Daily
in Ohio
Best Advertising
Medium

VOL. XXVIII.—LETO XXVIII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK) MARCH 19, 1945

STEVILKA (NUMBER) 64

RDEČA VOJSKA ZAVZELA LUKO KOLBERG

Na tisoče Nemcev
na divjem begu iz
baltičkih pokrajin

LONDON, 19. marca. —
Dane čete Rdeče vojske so
zavzele baltičko pristaniš-
no mesto Kolberg, katero je
bilo 13 dni oblegano. Mesto je
bilo tekom ruskega obstrlejeva-
nja spremljeno v kup razva-
no.

Drugod v Vzhodni Prusiji so
ruske sile napredovale štiri mi-
le in stisnile ostanke nekdan-
je nemške armade v ozem-
je, ki meri samo 126 kvadrat-
nih milj.

Prodiranje v Češkoslovaški

Moskva poroča, da je Rdeča
vojska zopet stopila v akcijo v
Češkoslovaški, kjer so sovjet-
ske sile dobile kontrolo 80 milj.
dolga sektorja ob reku Huraon
zapadno od Bratislave in Duna-
ja.

Berlin poroča, da so v teku
boji na celi južni fronti,
ki znaša okrog 375 milj.

Ruski in ameriški letalci v
skupni akciji

LONDON, 18. marca. — Ko
amerikanci danes iznova
bombardirajo Berlin, so po za-
jeden operaciji odleteli dalje
proti vzhodu in se pridružili
ruski Rdeči vojski, ki je
v spopadu z nemškimi le-
tali nad Reko Odro.

Neki ameriški letalec je zbil
nemško bojno letalo, ruski
letalci pa so pogladi v beg osta-
le nemške zrakoplovce. Potem
so ruski in ameriški letalci iz-
menjavo pozdrave in se vrnili na
svoje baze.

Angleži deportirali 15.000 Grkov v Afriko

WASHINGTON, 9. marca.
(O.N.A.) — Iz ameriških uradnih
krogov je zveleda danes O.N.A.,
da so Britanci deportirali preko
15.000 Grkov, večinoma vetera-
nov iz vojne proti Italiji, skoro
vse po veterani borbe proti
Nemcem. Zda se nahajajo v kon-
centracijskih taboriščih v sever-
ni Afriki. Odvedeni so bili tja v
koncu civilne vojne in deloma po
koncu borbe.

Te informacije trde, da je
Churchillova obtožba, da je
Italija jemal talce, "dvoletna."
Tudi Angleži vzeli talce in jih po-
sli v Afriko.

Teoristično postopanje An-
gelov na Grškem utegne priv-
est do novih izredov in novega
prelivanja krvi, trdi ta uradnik,
ki poudarja, da nobeden od de-
portiranih ni bil obtožen, in no-
ben sojen.

V ZADNJE SLOVO
Članice društva Carniola Hive
493 T.M. so prošene, da se
nocoj ob 7:30 uri zberejo v Cor-
rigan's pogrebniemu zavodu, W.
148 St. in Lorain Ave., da izka-
žejo zadnjo čast umrli članici
Agati Skoda.

Katoliški delavski vodja o položaju v Sloveniji

Napisal TONE FAJFAR

(Tone Fajfar, tajnik Krščanskih obrtnih zadrug
v Sloveniji in član predsedništva Antifašističnega veča
narodne osvoboditve Jugoslavije, je bil delegat na
delavski konferenci v Londonu februarja tega leta.
Ob tej priliki je za cerkvene kroge v Veliki Britaniji
napisal to važno izjavo. Izgledi so, da bo Fajfar v
Ameriki in bo imel priliko osebno povedati resnico o
položaju v Sloveniji. — Mirko G. Kuhel, taj. SANSA.)

Odkritje in spoznanje resnice, ki bi morala na podlagi
našega verskega razumevanja biti zrcalo večne božje res-
nice, je predmet, za katerega se mora jugoslovansko ljud-
stvo težko boriti na mednarodnem pozorišču. Več let je
moralo preiti predno je resnica o pravem položaju naše
domovine mogla prodreti v širni svet — resnica, ki je raz-
galila vse laži onih, ki so skušali obdržati vsakega in po-
sebnost zapadne demokratične dežele pod vplivom svojih
sebičnih interesov. Medtem, ko je zadnje čase svet spoznal
resnico o velikih vojaških in političnih uspehih jugoslo-
vanskega osvobodilnega gibanja, pa opazoma, da ostajajo
še nekatera vprašanja, ki niso bila razrešena.

Nekaj nezaupanja napram novi Jugoslaviji še vedno
trdovratno obstaja v zapadnem katoliškem svetu; ne-
dvomno ga povzročajo drugi vzroki — vsled dejstva, da
stališče, ki ga zavzema velika večina jugoslovanskih kato-
ličanov napram narodnemu osvobodilnemu gibanju, in
vloga, ki jo igrajo v Osvobodilni fronti katoličani, še ni-
sta zadosti poznana.

"Skrb za zmago resnice in pa
želja pomagati k pravemu razu-
mevanju vseh vprašanj, ki se ti-
čejo nove Jugoslavije, me na-
gibljeta, da podam to kratko po-
jasnilo o stališču večine kato-
ličanov naše domovine.

"Po zaslugi nasprotne propa-
gande so katoličani v zapadnem
delu sveta pod vtisom, da osvo-
bodilno gibanje v Jugoslaviji re-
prezentira popolnoma komuni-
stični razvoj, kateri postopa sa-
mosvojno z vsemi drugimi ideo-
loškimi skupinami in ogroža
svobodo krščanskega, verskega
in kulturnega življenja in razvo-
ja.

SLS izgubila pravico do kato-
liškega imena

"Pravi položaj se bo najlažje
ocenil, če vzamemo za zgled
bližnjo mi domovino Slovenijo,
ki je poznana za eno izmed naj-
bolj katoliških dežel Centralne
Evrope, in brez vsakega dvoma
je iz kulturnega vidika najbolj
razviti del Jugoslavije. Od prve-
ga začetka našega narodnega
odpora sem deloval v vodilni vlo-
gi pri Osvobodilni fronti sloven-
skega naroda, kot predstavnik
organiziranih katoliških delav-
cev, in danes sem član najvišje-
ga organa naše Narodne oblasti.
Znane so mi vse podrobnosti o
celelem razvoju sodelovanja med
katoličani in Osvobodilno fron-
to, torej lahko predložim najbolj
bistvene podatke.

"Razpad Jugoslavije je spre-
mljal razpad politične stranke, ki
si je dotlej prisvajala monopol
nad (politično) aktivnostjo kato-
ličanov, in to je — Slovenska
ljudska stranka; ta stranka je
izgubila pravico do katoliškega
imena vsled svojega sodelovanja
z diktatorskimi in fašizmi na-
klonjenimi vladami stare Jugo-
slavije. Oklanjala je demokrati-
čna načela, katere dovoljujejo
osebno svobodo, ki je za krščan-
ski smisel absolutno potrebna,
in se je oprijela načel in nasilja
diktature, ki so od pravega kr-
ščanskega duha tako oddalje-
na. Nekateri voditelji stranke so
pobegnili v inozemstvo, medtem
ko so drugi vstopili v službo fa-
šističnih in nacijskih napadal-
cev.

Svoboda verskega prepričanja
uveljavljena

"Ti osnovni nagibi so nam po-
magali olajšati težave, ki bi dru-
gače znale izvati nasprotovanje
(Nadaljevanje na 2. strani)

Za takojšnjo pomoč
bratom v domovini!

Prihodnjo nedeljo 28.
marca ob 7. uri zvečer se bo
vršil v avditoriju S. N. Do-
ma na St. Clair Ave. velik
in lep koncert, katerega pri-
reja s sodelovanjem pev-
cev in pevki "Glasbene ma-
tice" podružnica SANSA št.
39 v pomoč našemu bedne-
mu ljudstvu v domovini.

Bilo je pred štirimi leti
na Cvetno nedeljo, ko se je
začela kalvarija Slovencev
in ostalih jugoslovanskih
bratov onkraj morja. Kot
divje zverine so vdrl v de-
želo nemški nacija in itali-
janski fašisti ter širili smrt
in uničenje. Neizmerno je
bilo trpljenje našega nara-
da, rane, ki jih je zasekal
barbarski sovražnik, so še
sveže, borba še ni končana.

Pridite Slovenci in Slo-
venke, da bomo mogli nudi-
ti čim hitrejšo in čim izdat-
nejšo pomoč! Vstopnina je
samo en dolar, in ves dobi-
ček bo šel v pomoč narodu
v naši rodni zemlji. Ker se
pričakuje velika udeležba,
bodo vrata dvorane odprta
ob 5:30 popoldne.

Delavski krogi pozdravljajo nazore papeža glede unij

Katoličani pri organiziranju
Osvobodilne fronte

"Že prve dni okupacije so se
sestali zastopniki Krščanskih
delavcev, komunistov, demokrati-
čnih narodnjakov in kulturnih
delavcev v Ljubljani, prestolnici
Slovenije, in ustanovili Osvobo-
ditno fronto, ki je v kratkem
zbrala okrog sebe veliko večino
Slovencev brez ozira na njihovo
prejšnjo politično in ideološko
razdelitev. Krščanski delavci,
demokratična katoliška inteli-
gencija, kakor tudi veliko število
vseučiliških dijakov in najširše
struje katoliškega prebivalstva
so pristopile k Osvobodilni fron-
ti. Slovenski katoličani so tudi
takoj prevzeli precej najvažnej-
ših mest pri Osvobodilni fronti,
v politični kot vojaški organiza-
ciji. Kasneje, ko smo ustanovili
skupne jugoslovanske represen-
tativne odbore, so slovenski ka-
toličani zopet dobili precej naj-
važnejših pozicij. Edvard Koc-
bek je danes minister za pouk
pri Narodnem odboru osvobo-
dne Jugoslavije ali pri provizo-
rični vladi. (V novi vladi, ki je
bila po zaključku konferenci v
Jalti sestavljena dne 6. marca,
je Kocbek minister za Slovenijo.
Opomba prevajalca.)

"Kaj je bil nagib nas, sloven-
skih katoličanov, da smo se od-
ločili zavzeti tako aktivnost v
osvobodilni borbi? Gnala nas je
predvsem naša demokratična za-
vest, ki je naša najmočnejši od-
mev med vrstami krščanskih de-
lavcev in je ostala močna sila tu-
di med širšimi krogi katoliške-
ga prebivalstva, in to v zvezi de-
jstvi, da so mnogi bivši katoliški
politični voditelji zavrgli vsa de-
mokratična načela in so se opri-
jeli fašističnih navad.

"Naš drugi nagib je bil kr-
ščanski nagib, ki nas je vodil v
borbi za zmago osnovnih pravic
in človeške osebnosti.

"Naš tretji nagib je bila naša
narodna zavest, tisti občutek, ki
je prirojen narodnjakom vseh
narodov.

Svoboda verskega prepričanja
uveljavljena

"Ti osnovni nagibi so nam po-
magali olajšati težave, ki bi dru-
gače znale izvati nasprotovanje
(Nadaljevanje na 2. strani)

Most v Remagenu se podrl; Amerikanci zavzeli Coblenz

Slavni kipar
Max Kalish umrl
v New Yorku

Včeraj je umrl v New Yorku
slavni ameriški kipar Kalish,
star komaj 54 let, ki je naredil
spomenik Abrahamu Lincolnu,
ki stoji pred upravnim poslop-
jem clevelandskega šolskega od-
bora na "Mallu". Spomenik, ki
je herojske velikosti, je bil na-
bavljen s centi, katere so zbira-
li otroci clevelandskih šol.

Kalish je bil rojen leta 1891
v mestu Wolozyn na Poljskem,
odkoder so ga prinesli njegovi
židovski starši v Cleveland, ko
mu je bilo pet let. Umetniški
talent je začel kazati že v zgo-
dnji mladosti in po naukih tukaj,
je nadaljeval umetniške študije
v Evropi. Bil je eden najbolj
plodovitih ameriških kiparjev.
Baš pred par meseci je dogo-
vil 50 kipov največjih Ameri-
kancev iz druge svetovne vojne,
ki bodo trajno razstavljeni v
Smithsonian institutu v Wash-
ingtonu.

Pred dvema tednoma je zbo-
lel, nakar se je moral podvreči
operaciji, za posledicami katere
je včeraj umrl.

Dete komaj 12 let stare matere najdeno mrtvo

Včeraj je bilo na nekem do-
mu na zapadni strani mesta naj-
deno mrtvo 25 dni staro dete
moškega spola, čigar nezakon-
ska mati je neka komaj 12 let
stara deklica. Oblasti pravijo,
da je dete umrlo za pljučnico.
Mlada neporočena mati je žive-
la pri svoji poročni sestri.

Ko se je dete snoči okrog 9:45
skušalo zbuditi, da bi se mu dalo
jesti, je bilo nezvestno. Pokli-
kana je bila policija, potem
pa je prišel zdravnik, ki je uro-
kasneje dete proglasil mrtvim.
Oblasti pravijo, da oče otroka
ni znan.

Nov grob AGATA SKODA

Umrli je Agata Skoda, stara
71 let, stanujoča na 4315 W.
150 St. Doma je bila iz vasi Ga-
brovka, fara Zagradec na Do-
lenskem. Mož ji je umrl pred
4. leti. Tukaj zapuščila sina Fran-
ka, tri hčere: Mary Schove,
Rose O'Malley in Frances Bu-
kovnik, vnukinji Evelyn Jan-
cher in Arlene Bukovnik ter se-
stro Mrs. Rose Verbič, na Lu-
ther Ave. Bila je članica dru-
štva Carniola Hive št. 493 T.
M. Pogreb se bo vršil v torek
ob 10. uri zjutraj iz Corrigan's
pogrebnege zavoda, W. 148 St.
in Lorain Ave., v cerkev v
Rocky River.

LLOYD GEORGE-OVO STANJE JE OPASNO

LONDON, 18. marca. — Sta-
nje Lloyd George-a, premierja
Anglije tekom prve svetovne
vojne, ki je bolan na svojem do-
mu v Walse, se je danes poslab-
šalo. Veteranski državnik je 83
let star.

200 Amerikancev vrženih v Reno,
ko se je podrl srednji del mostu.
Tretjina Saara v ameriških rokah

S PRVO AMERIŠKO ARMADO V NEMCIJI, 18.
marca. — V soboto se je podrl srednji del Ludendorffove-
ga mostu, ki v Remagenu veže zapadni breg Rene z vzhod-
nim, pri čemur je bilo vrženih v reko okrog 200 ameri-
ških inženirjev, od katerih jih je mnogo našlo smrt v vo-
di. Ampak nocoj je bilo uradno naznanjeno, da je podrti
del mostu mogoče popraviti in da bo most kmalu zopet
mogoče rabiti.

(Ameriška radijska postaja
v Evropi je snoči poročala, da
se je most že skoro popolnoma
popravilo, ampak to poročilo ni
potrjeno iz nobenega drugega
vira.)

Most se je podrl vsled oslab-
ljenja centralne opore, ki je bila
posledica nemškega dinamitira-
nja, predno so Amerikanci most
7. marca zavzeli, kakor tudi ob-
streljevanja, kateremu je bil iz-
postavljen od tedaj.

Mnogo moč, ki so padli v re-
ko, je bilo rešenih, koliko jih je
bilo ubitih in ranjenih, pa urad-
no ni bila naznanjena.

Gen. Patton zavzel Coblenz,
drvi dalje

Danes zgodaj je tretja ame-
riška armada, kateri poveljuje
gen. George S. Patton, z blisko-
vito naglico zavzela zgodovins-
ko mesto Coblenz, na kar je
tretja armada brez oddiha uda-
rila naprej proti Palatinatu,
kjer se nemške obrane rušijo
kot stavbe iz kart.

PARIZ, ponedeljek, 19. mar-
ca. — Tanki in infanterija tre-
tje ameriške armade so do da-
nes zjutraj imeli tretjino boga-
te Saarske doline v svoji obla-
sti in drvi jo še vedno naprej.

Včeraj so Pattonove sile brez
težave prekorale reko Nahe
21 milj južnozpadno od Main-
za, skozi katerega se nahaja na
divjem begu okrog 80.000 Nem-
cev, ki zapuščajo svoje postoj-
janke ob Reni. Amerikanci se-
daj prodirajo skozi južni del
Siegfriedove linije.

John Garfield apelira na Amerikance, da priskočijo na pomoč narodu Jugoslavije

Snoči je imel ameriški filmski
igralec John Garfield na pro-
gramu "We, the People" poro-
čati o svojem obisku na gl. sta-
nu maršala Tita, ampak družin-
ska tragedija — včeraj je nena-
doma umrla njegova 6-letna
hčerka — je preprečila Garfiel-
dov nastop. Toda njegovo poro-
čilo je bilo navzlic temu preči-
tano na radiju.

Opisal je prihod ameriške
igralske skupine v osvobojenem
delu Jugoslavije, kjer so jih Ti-
to in člani njegovega štaba na-
vdušeno sprejeli in odvedli v
podzemsko dvorano. Tam so
Jugoslavlani sami najprej poda-
li predstavo za ameriške goste,
nakar je ameriška skupina po-
dala svoj program. (Dogodek,
ki ga je opisal Garfield, se je
završil enkrat lansko poletje, ko
se je gl. stan partizanov naha-
jal v Bosni.)

Garfield je zaključil opis obi-
ska ameriške igralske skupine,
ki je bila prva taka inozemska

Prva ameriška armada napre- dovala dve milj

Tudi prva ameriška armada
je včeraj napredovala dve milj
globlje v Nemčijo, akoravno je
vsled podrtja mostu v Remage-
nu pošiljanje vojnega materija-
la na fronto precej prizadeto.

Nemška prva armada se na-
haja v divjem begu pred četa-
mi ameriške sedme armade, kaj-
ti preti ji rastoča nevarnost za-
jetja od strani tretje ameriške
armade, ki ji grozi priti za hr-
bet.

Cete sedme in tretje armade
so samo še kakih 25 milj nara-
zen, in klešče ameriške sile se z
rastočo naglico zapirajo okrog
desperatno bežečih Nemcev, ki
bodo v teku par dni zapustili
zadnji kosček francoske zemlje,
ki so jo imeli v oblasti v bližini
Saara.

Nemci so zbežali iz zapadnega
Saara

Kakor izgleda, so Nemci
umaknili skoro vse čete iz za-
padnega Saara, in industrijsko
okrožje, katero je Nemčija pre-
vzela potom plebiscita, ko je
Hitler začel z oboroževanjem,
bo kmalu vse v ameriških ro-
kah.

Amerikanci so reko Nahe, ki
je bila zadnja važna naravna
zavira četrte oklopne divizije v
njemnem prodiranju v Saar, pre-
korali pri Bad Kreutznach,
slavnem zdravilišču, kjer je ime-
la nemška armada v zadnji sve-
tovni vojni svoj glavni stan.

Amerikanci so reko Nahe, ki
je bila zadnja važna naravna
zavira četrte oklopne divizije v
njemnem prodiranju v Saar, pre-
korali pri Bad Kreutznach,
slavnem zdravilišču, kjer je ime-
la nemška armada v zadnji sve-
tovni vojni svoj glavni stan.

MLAD. PEV. ZBOR SDD

Nocoj, ob 7:30 uri se vrši važ-
na seja staršev Mlad. pev. zbo-
ra SDD na Waterloo Rd. Prosi
se polnoštevilno udeležbo, ker je
veliko važnih stvari za rešiti.

SEJA ŠT. 106 SANS

V torek, 20. marca se vr-
ši redna mesečna seja podr. št.
106 SANS v Slov. društvenem
domu na Recher Ave. Društveni
zastopniki in člani podružnice
so prošeni, da se se je gotovo
udeležijo.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalca v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year - (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year - (Za pol leta)	3.50
For 3 Months - (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year - (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year - (Za pol leta)	4.00
For 3 Months - (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year - (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year - (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Mirko G. Kuhel:

Slovenija v borbi za svobodo

XVII.

KOLEKTIVIZEM

Osnovno demokratična ustava, ki jo je sprejel slovenski parlament na zasedanju v Črnomlju 19. februarja 1944, spoštuje in štiti privatno lastnino in gotovo ne govori o kakem poddržavljenju industrije, kmetij ali katere druge poteze slovenskega gospodarskega življenja.

Večina malih podjetnikov odločno podpira Osvobodilno fronto in partizane in nikjer še ni bilo dokazano, da so na kak način prisiljeni do tega. Mala podjetja obratujejo, toda teh je le malo in so večinoma trgovskega značaja. Naprodaj so glavni, toaletne potrebščine in druge podobne malenkosti, ki so ostale v zalogi izza italijanske okupacije, drugega blaga pa ni.

Lastnina izdajalcev

Največji veleposestnik na Slovenskem je grof Auersperg, ki ne lastuje samo po naših krajih velika posestva, katera je oddajal v najem, temveč tudi v Avstriji in Ogrski. Osvobodilna fronta ga smatra za izdajalca, ker je pomagal nacijem, in njegovo premoženje bo zaplenjeno in prevzeto od države. Druga taka izdajica po imenu Van Der Wallis (ali nekaj sličnega), je istotako lastovala obširna posestva v Sloveniji. Bil je v tesni zvezi z Italijani in Nemci, toda je pobegnil v Avstrijo, kjer se sedaj skriva.

To so edina privatna posestva v Sloveniji, kjer bi bilo mogoče uvesti kolektivno obdelovanje plodne zemlje, toda v najemu jih imajo posamezne družine, ki so že preje imele svoj obstanek od kmetijstva na tej zemlji. Povzet še ni bil noben korak, vojaški ali civilni, da bi se ta posestva kolektivizirala.

Kolektivno obdelovanje zemlje

Večina slovenskih družin danes sestoji samo iz žensk, otrok in starčkov. Obdelovanje zemlje je trudapolno in počasno, kajti narod še vedno uporablja starokopitno poljsko orodje. Jeklen plug je že nekaj modernega. Lansko leto (1944) so polja bogato obrodila in edino znamenje kakega "kolektivizma," ako se sme tako nazivati, je bilo dejstvo, da so ranjenci in vojni invalidi pomagali pri poljskem delu; poslale so jih za delo vojaške oblasti radi pomanjkanja delavcev. V varnih krajih včasih pomagajo ženskam in otrokom na kmetijah in poljih spravljati seno in druge pridelke tudi bataljoni na počitku.

Rekvizicija živeža in voznih sredstev

Edini korak, ki spominja na kolektivizem in katerega so partizani upeljali, je rekvizicija živeža in tovarne živine za vojsko. Oskrbenik za potrebščine v Osvobodilni fronti nikoli prisilno ne izvede kakšne rekvizicije, da bi namreč sam določal ceno za živež ali govedo. Po stari slovenski navadi se mora s kmetom "glihati" za vola, seno, oves itd. V vsakem služaju je dosežena poštena cena; in če bi se kmet branil denarja, ki je navadno polovica v lirah, polovica v partizanskih bondih, dobi uradno potrdilo. V tem je povedano, da bodo po vojni partizanske oblasti vzete vola ali katero koli drugo vzeto reč nadomestile z drugo primerne vrednosti.

Vprašanje konj, volov in vozov za prevažanje ranjenec, streliva in drugih vojaških zalog je rešeno na ta način, da vsak gospodar daruje rabo svojih konj, volov ali voza en dan ali dva na teden za vojaške namene. Nobena stvar ni vzeta samovoljno. Kakor pri vprašanju vere in cerkve, so tudi pri rekviziciji partizani skrbno previdni, da se narodu ne zamerijo ter da se spoštuje njegova osebnostna lastnina. Kmetom pomagajo na vse načine pri setvi, obdelovanju polja in pri žetvi, toda za to delo ne zahtevajo od njega kolektivizem za plačilo. In posledica tega je, da kmetje prostovoljno pomagajo kolikor pač morejo pri prehrani vojske. Vojakom na pohodih vedno ponujajo

kruha in vina in vasi so gostoljubne ter sodelujejo z njimi kar največ mogoče.

Mlinarstvo

Mlinarska obrt je v Sloveniji še vedno dobro razvita. Toda mlinarjev produkt je ves namenjen vojski in bolnišnicam. Tudi v tem slučaju se vodi natančen seznam in račun o prodani moki in mlinar je uverjen, da bo plačan. Na pohodih nudijo mlinarji partizanom svežega kruha in mleka. To se dogaja v vseh delih Slovenije, ki so pod partizansko oblastjo. Deželno gospodarstvo, razven kmetijskega, je v zastoju. Dežela faktično živi od svojega kapitala. Oblasti pomagajo kmetom na vse načine in širijo propagando za zaščito semena in plemenske živine. Redno tiskajo informativne letake in opozarjajo kmete, da skrivajo svoje pridelke in da ne pade sovražniku niti zrna v pest.

Zapovedano obdelovanje plodne zemlje

Spomladi 1944 je bil položaj živeža in prehrane v Sloveniji skrajno kritičen. Nastajalo je vprašanje, ali bo do žetve zadosti živeža za vojsko in civilno prebivalstvo. Parlament je sprejel postavbo glede zapovedanega obdelovanja plodne zemlje, da zagotovi za vse vsaj nekaj potrebnega živeža.

Kmet se je strinjal s tako postavbo, kajti dobro se je zavedal, da čaka njega in vojsko veliko pomanjkanje in lakota. Vojaške oblasti so poslale za delo na kmete vse moške, ki so bili na razpolago. Narod je to pomoč z veseljem pozdravljaj, posebno še, ker ni bilo treba nobenega vojaka plačati za to delo. Niti niso oblasti zahtevale od kmetov kakega plačila v obliki pridelkov. Slovenska narodna vojska ima v ljudstvu svojo največjo oporo in za povračilo je narod sam daroval živež in prenočišče brigadam, kadar so ga na svojih pohodih potrebovale.

Vojska in narod

Kmetje pomagajo vojaštvu kolikor morejo. Še na misel jim ne pride kaka ideja o kolektivizmu ali skupnosti lastnine, niti jih nikdo na to ne prigovarja. Ljudstvo čaka na mir in spoznava ter se zaveda, da je slovenska vojska skupni trud in napor, pri katerem igrajo važno vlogo tudi njegovi sinovi in hčere. Vsled tega zalagajo z živežom svojo vojsko. Marsikateri kmet pripravlja hrano in nudi prenočišče partizanskim vojakom v zavesti, da se njegovi sinovi in hčere nahajajo v drugih delih domovine, in trdno upa, da bodo tudi njegovi od drugih kmetov deležni istega gostoljubja in sočutja.

Edina kolektivna ali združna ustanova v Sloveniji je slovenska narodna vojska. Ta je sama upeljala svojo strogo disciplino in ni plačana. Obstaja le vsled volje naroda samega. In ljudstvo se zaveda, da je ono zgradilo svojo vojsko, in je nanjo ponosno. Brez te bi se v njegovem življenju ponovile grozote in strahote, kakršne je preživelo za časa italijanske okupacije. In narod nikoli ne bo pozabil oktobrske (1943) ofenzive, ko so Nemci požigali vasi, streljali nedolžne ljudi in pokradli ves živež in živino.

Med slovenskim narodom in krutim sovražnikom stoji danes narodna vojska. Kot svojo skupno ustanovo jo narod zavestno podpira in zaklada; kajti v nji vidi svojo rešitev in srečnejše dni, katere mu narodna osvobodilna vojska s pomočjo zaveznikov vedno v večji meri uresničuje.

KATOLIŠKI DELAVSKI VODJA O POLOŽAJU V SLOVENIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

za sodelovanje katoličanov v Osvobodilni fronti z ljudmi nekatoškega prepričanja, posebno z komunisti. Osvobodilna fronta je osvojila načelo popolne svobode prepričanja, svobode vere in verskih aktivnosti. Ta princip je bil postavljen takoj od začetka in se je izkazal tudi pravljen v svojem praktičnem izvajanju. Tekom vse borbe, ki traja do malega že štiri leta, nismo katoličani pri osvobodilnem gibanju izkusili nobenega vmeševanja pri uresničevanju tega načela od strani naših komunističnih soborcev.

"Dasi ni obstajal najmanjši vzrok za bojazen pred sodelovanjem z komunisti v večini vitalnih vprašanj, ki so se tikala našega naroda, se je vseeno pojavil sovražni odpor napram osvobodilnemu gibanju med delom katoličanov in duhovščine - nastop, katerega so hoteli pojasnjevati z argumenti o veri, rekoč, da osvobodilno gibanje ogroža vero in cerkev, ker vključuje tudi komuniste. Ti argumenti so bili popolnoma brez podlage, so pa

služili kot spretno pripravljena krinka za doseg političnih in strankarskih namenov. To je bilo storjeno, ker je Osvobodilna fronta elektrilizirala množice slovenskega naroda, ki je videl v njej uresničenje svojih demokratičnih težnj in rešitev ljudstva pred uničenjem, ki jim je naravnost pretlo; istočasno so ljudske množice pričele obračati hrbet voditeljem prejšnjih nedemokratičnih strank, ki so pričeli sodelovati z sovražnikom.

"Stara stranka naša gesla so izgubila svojo privlačnost in učinek in vsled tega so se kolaboratorji posluževali verskih gesel, pričakujoč na ta način odtujiti verne katoličane od osvobodilnega gibanja in si ohraniti med njimi svoj politični vpliv. Zatem so ustanovili svoje kvizlingovske čete in jih dali sovražniku na razpolago. V te čete so združili nedemokratične elemente iz katoliških in liberalnih taborišč. Ko je Italija kapitulirala, so izročili ostanke svoje kvizlingovske vojske (Belo gardo!) v Hitlerjevo službo in mu potom javne prisrge obljubljali pokorščino.

"V tem protinarodnem in bratomornem delu so imeli oporo pri bivših jugoslovanskih ubežnih vladah, ki so jim tudi pomagale preseliti zapadni demokratični in katoliški svet z ponarejenimi oročili o položaju v naši domovini. Pri tem kolaboracijskem delu so se jim pridružile nekatere visoke cerkvene osebnosti, katere so na ta način prevzele usodno odgovornost za nesrečno bratomorno klanje v naši domovini - klanje, katero bi s svojim vplivom lahko omejili ali celo popolnoma preprečili.

Izvršili dolžnost kot kristjani in Jugoslavlani

"To je resnica o katoličanih v naši domovini, resnica, katera do danes še ni popolnoma prodrla v zapadni katoliški svet, a jo vseeno doma naše katoliško prebivalstvo globoko občuti. Ker se močno udeležujemo v osvobodilnem gibanju, smo mi katoličani veliko doprinesli za rešitev našega ljudstva pred narodnim uničenjem ter za narodno osvobodjenje in bratstvo med našim narodom, - bratstvo, katerega so predvojni režimi v Jugoslaviji globoko omajali. Toda prepričani smo tudi, da smo veliko pripomogli tudi ideji krščanstva. Pokazali smo, da krščanstvo, kot živi v duši našega naroda, ni reakcionarno; porušili smo tudi mnogo predsodkov, ki so prevladovali med našimi rojaki drugačnega prepričanja. Z drugimi vred smo tudi mi katoličani utrpeli največje žrtve med našimi najboljšimi člani.

"In to je vzrok, da se danes kretamo v svobodni Jugoslaviji kot svobodni ljudje, - mi, ki smo storili svojo dolžnost kot Jugoslavlani in kot kristjani. 'Storili smo to, kar je bila naša dolžnost storiti' (Luk. 17, 10) 'Mi katoličani, ki smo se udeleževali pri osvobodilni borbi našega naroda, imamo danes čisto vest, medtem ko oni, ki so narod izdali in so izkoristili verska gesla kot Hitlerjevi plačanci, zaslužijo resno obtožnico sv. Pavla: 'Kajti božje ime je oskrunjeno med neverniki radi vas' (Rimljan, 2, 24).

"To je resnica o stališču jugoslovanskih katoličanov in posebno še slovenskih katoličanov napram narodnemu osvobodilnemu gibanju. Veselilo me bo, če bo moje poročilo med katoliškimi krogi pripomoglo k spoznanju našega pravega položaja.

(Podpis) "Tone Fajfar."

Kakor se posoji, tako se vračuje

Resničnost gori navedenega slovenskega pregovora dandanes okušajo tudi Nemci. Milijoni civilnega prebivalstva Rusije, Poljske, Francije in Jugoslavije so pred obesnelimi nemškimi armadami bežali v notranjost dežele, kjer je bilo to mogoče, milijoni so zbežali v gozde, gore ali težko dostopne močvirne kraje, da si ohranijo življenje. Nešteti so omagali na begu, nešteti so poginili vsled pomanjkanja ali mraza. Še bolj nesrečni pa so bili oni, katere so nemški okupatorji siloma izselili ter jih kot sužnje uposlili v nemških industrijah, rudnikih in drugod. Nikdar prej ni svet videl takega preseljevanja.

Zdaj se je Nemcem pričelo vrnati. Sodi se, da je samo pred ruskimi armadami zbežalo proti sredini Nemčije do 20 milijonov nemških civilistov, iz Rusije, Poljske in vzhodnih delov Nemčije. Ako se prištejejo k temu nemški begunci iz Francije in Belgije ter iz samih nemških mest, ki jih bombardirajo zavezniški letalci, je teh begajočih Nemcev morda do 26 milijonov,

ali tretjino skupnega nemškega prebivalstva.

Pred sedanjno vojno je kakih devet milijonov Nemcev živelo izven mej prave Nemčije. Navadno so živeli v večjih ali manjših narodnostnih otokih in so se trdovratno držali svojega jezika in navad dolga stoletja. Bili so priseljeni, toda nikdar se niso zili z domačim prebivalstvom. To smo videli celo pri peščici Kočvarjev, ki so nad šest sto let živeli popolnoma obkroženi od slovenskega prebivalstva, pa so trdovratno vztrajali pri svojem nemštvu.

Pred to vojno je živelo kakih 3,400,000 Nemcev v Češkoslovaški, 1,400,000 v Rusiji, 1,600,000 v Alzaciji in Loreni, 750,000 na Poljskem, 700,000 v Rumuniji, 600,000 v Jugoslaviji, po 60,000 v Belgiji in Latviji, 30,000 v Litvinski, 16,000 v Estoniji in 10,000 v Danski. Dasi so bili v omejenih državah naseljeni več stoletij, celo do 800 let, so ostali Nemci in vzdržavali zveze z Nemčijo.

Ko je Hitler pričel z zavojevanjem Evrope, so se Nemci v vseh omenjenih deželah postavili na njegovo stran, se uprli postavam svojih legalnih dežel in se prijavili za nemško državljanstvo. Tekom nemške okupacije teh dežel so se izkazali za največje zatiralce domačinov. Stotisoči teh "inozemskih Nemcev," katerih očetje in dedi in pradedi so živeli stoletja na Madžarskem, v Rumuniji, v Jugoslaviji in drugod, in kjer so navadno posedovali najboljša posestva, zdaj beže na "varno" v Nemčijo. Potujejo peš in s konjskimi vpregami, noseči s seboj borne drobece nekdanjen premoženja v deželah, katere so izdali, in kamor se ne bodo smeli nikdar več vrniti.

Verjeli so, da je Hitlerjev vojni stroj dovolj močan, da bo zavojel Evropo in ves ostali svet, in zdaj plačujejo za svojo lahkovernost in domišljavost.

"Nova Doba," glasilo ABZ.

Behring, rešitelj otrok

Na božično noč leta 1891 so prinesli na berlinsko kirurško kliniko hudo bolnega otroka. Imel je visoko vročino, hud kašelj in komaj je dihal. Ni bilo nobenega dvoma, da je imel davico. Na ozdravitev ni bilo več misliti.

Tedaj se je spomnila sestra na infektiskem oddelku, da ji je šef nekoč naročil, naj pri kakem posebno hudem primeru davice pokliče nekega štabnega zdravnika Behringa, ki je zatrjeval, da je iznašel novo sredstvo proti davici.

Čez nekaj časa je prišel v bolnišnico visokorasel zdravnik. Kot da bi ni bilo nič posebnega, je vbrizgal otroku neko rumeno tekočino, kake pol ure počakal pri njem, nato pa je mirno odšel. Drugo jutro je otroku odleglo. Bil je izven smrtno nevarnosti. Kakor da se je zgodil čudež. Nihče si ni mogel razložiti tako nenadnega ozdravljenja.

Pozneje se je izkazalo, da zgodba o tem davičnem otroku in Behringovem serumu ni resnična. Je to v glavnem le legenda. Toda legende nastajajo le okoli velikih moči, ki so s svojim delom in s svojimi idejami svetlu res nekaj dali. So torej vendarle slika neke zgodovinske veličine. Tudi v našem primeru je tako. Kajti vsaj na približno podoben način je prodrl Behringov serum v medicinsko znanost. Stoletja je bil človek proti davici brez moči, stoletja so morali gledati zdravniki, kako je hodil morilni angel v obliki davice nad otroke in neusmiljeno redčil njihove vrste. Pa je nenadoma vstal mož, ki se je

ŠKRAT

Na domači fronti

Ko sem prejšnjo soboto Kunčičevi dvorani odpiral fronto, smo se ga tudi malo treskali. Naravnost povzeli da se je prvič v drugi moja nedeljska kuharica. Bili najbolj moderna očet v svoji vini. Nihče ni sedel pri mizi, šestih urah je bila očet za to ne vem, če smo ji kranec ali ne. Prej se je pisala Kren, sedaj se pa oba pišeta Al Dibolt in Mrs. Julija Dibol. Imata gostilno, ki je zadnja na St. Clairju.

Vojška je vzela skoraj vse kranjske muzikante. Samo še 4502 St. Clair Ave., pri Cafe igra vsako soboto Krainc.

Ta mesec na 19. (to je dan je moj god, sv. Jožefa in Stalina. Ste si li nabavili dro za danes?

Joe Pogorj

METEOR GA JE OPLAZIL

V bližini Neapla, na plaži se je dogodil redek primer, bi meteor skoro ubil kmeta, bi mirno delal na polju. Nj doma je začutil, da je mrtla njega kot blisk naglo padla tla razbeljen predmet, ki mu šel tik mimo obraza in mu vzbudil globoko rano in opekline. Razbeljeni kosček brez sledu izginil v tleh. Kmet prvim strahu prav za prav vedel, kaj bi, nato se je spomnil svojega položaja in je zdravnika. Ta je ugotovil, da mož postal žrtev meteorja, je zašel iz svetovnega prostora v območje zemlje in je v prvi Kampanje zaključil dolgo pot. K sreči je bil to sto majhen drobec, sicer bi nesreča gotovo hujsa.

ojunačil in napovedal bo o otroški morilki. Uspeš je otrokovo serum se je obnesel, lo za davico umrlih je padalo.

Skoro pol stoletja je ko je Behringova iznajdba boko posega v ustroj medicine. Behringov serum bil nekaj slučajnega. Nastal po letih naporov, ki so uspeh neskončnih poskusov katerih so sodelovali znanstvena iskanje, dobra tola in genij. Petdeset let sedaj tega, ko je eznan tent na higijenskem zavodu linske univerze, ki je bil vodstvom Roberta Kocha, javil članek o imuniteti v tetanusu pri živalih. S uspehom se ni bi zadovolj ampak je strastno delal prej. Njegov cilj je bil serum proti davici pri otrocih.

Spomladi leta 1893 je liko napredoval, da je bolnišnicam v Berlinu prave različne seruma. In uspeh ostal. Število pa davici padlo v Nemčiji prej 70 do 80 odstotkov, je padlo sedaj na 20 odstotkov.

Behringov genij se ni izkazal pri iznajdbi prvega seruma. Njegova ustvarjalna sila ostala še v naprej. Kako je iznašel serum za davico, je ob Kitasatovem delovanju iznašel tudi zoper tetanus.

Po lepi Sloveniji

DR. RUDOLPH ANDREJKA

(Nadaljevanje)
Torej ti je še vedno v mislih
ta preklicani avto."

"Seveda mi je v mislih in ču-
m se ti, Andrej, ko toliko pra-
viš, kako me imaš rad, pa da mi
kar koj ne izpolniš moje prve
žaje, ki sem ti jo sploh izrekel."
"In jaz spet se čudim tebi, Ti-
na, da moreš imeti še kako željo,
da te sva združena na veke!"
"To si ti—jaz sem pa še neka-
j."

"Storaj bi se bilo zmrzilo An-
drej, a je le nalahno na-
vnel in dejal:

"Da ti povem resnico, Tina,
jaz sploh nisem vnet za avtomob-
il. Motilo bi me tisto neusmi-
sleno hreščanje in drdranje
tvojega avta."

"Jaz—jaz! Pa jaz?"
"Ti si jaz—in jaz sem ti."
"Pa si se ujel! In jaz sem ti, si
dej, Torej?"

"Vem, zgodilo se bo, kakor že-
la, pa je skoraj škoda denarja
za tako neokusnost."

"No, Andrej, kaj sem se zmo-
gla? Ti skopariš?" se je zanič-
ljivo obegnila Tina in pogledala
Andreja v obraz.

"Kričnica si, Tina. Menim, da
ne bi pravice misliti takih mis-
limas povoda za to."

"Gleži! Andrej—kaj ti je žal
za?"

"Tina, kako moreš!"
"Res, res—pustiva te suho-
mno. Pa avto le dobim?"

"Najstarejši del Glavnega tr-
ga in Maribora sploh je na nje-
govi vzhodni strani, tam kjer
je ozka in zagatna židov-
ska ulica na nekdanji židov-
ski četrti. Ako začasno zapu-
sti Glavni trg po bližnji Ko-
roški ulici, pridemo ob Drav-
skem bregu do Usnjarske ulice,

ki stoji stari vodni stolp, ki
je sedaj kot skladišče za
ogrevanje. Od tu je šlo nekoč vzhod-
no mestno obzidje do drugega
stolpa na koncu židovske ulice

in na koncu črti Kopa-
rske ulice do mestnega Aleksandro-
ve ceste. V Usnjarski ulici pa
je obok med hišo št. 21 in na-

sprotnim mogočnim, peterokot-
nim stolpom mesto, kjer so bila
nekoč vodna vrata.

Glavni trg je res glavno ma-
riborsko tržišče živl še danes.
Tu se prodajajo vsi kmetijski
pridelki, sočivje, jajca, kureti-
na, sadje in grozdje. Kdor se
hoče seznaniti z različnimi šta-
jerskimi narečji in študirati
kmetstvo ljudstvo, njegova posta-
vo, oblečje, vedenje in nošo, naj
ne zamudi dopoldanskega trga.

Na zapadnem koncu Glavne-
ga trga, tam kjer začneja Ko-
roška ulica, stoji cerkev sv.
Alojzija, ki so jo sezidali jezuiti
leta 1769 v italijanskem slogu.
Ko je bil leta 1773 jezuitski red
razpuščen, so cerkev zaprli in jo
preparirali v vojaško skladiš-
če, stari stolp pa podrl. Taka
je ostala do l. 1831, ko se je zo-
pet odprla za cerkveni obisk
gimnazijcem, ki so bili name-
ščeni v poslopju poleg. L. 1859
se je z ustanovitvijo škofije
poslopje nekdanje gimnazije do-
ločilo za bogoslovno semenišče,
obenem se je cerkev temeljito
prenovila in zgradil veliki oltar
z J. Tumejevo sliko sv. Alojzija.

Pri cerkvi sv. Alojzija drži iz
Glavnega trga proti zapadu
(Kamnici, Selnici, Fali itd.) Ko-
roška cesta. V hiši št. 3 je go-
stilna "Pri roži", kjer je l. 1814
prenočeval tudi Črni Jurij, pra-
ded kralja.

3. Okoli Slomškovega trga

Z Glavnega trga pridemo sko-
zi Stolno ulico na prostrani
Slomškov trg. Na levi strani je
glavna pošta, sredi trga pa sto-
ji 50m dolga in 16,5 m visoka
mariborska stolnica, posvečena
sv. Janezu Krstniku, eden naj-
starejših in najznamenitejših
mariborskih spomenikov. Sezi-
dana okoli l. 1150 kot roman-
ska bazilika, je bila v 15. in 16.
stoletju prenavljena v gotškem
slogu. Iz tega časa izvira got-
ski kor (1521) v presbiteriju
s krasnimi kamenitimi sedeži.
Znamenite so tudi rezbarije Ja-
neza Holzingerja (18. stoletje)
na naslanjalih klopi v presbite-
riju, predstavljajoče prizore iz

življenja sv. Janeza Krstnika in
steklene slikarje v gotških
oknih. V presbiteriju je mar-
mornat kip škofa Martina
Slomška, delo kiparja Ivana Zaj-
ca. V njem je dosegel Zajc v
obrazu največjo podobnost z ži-
vim Slomškom.

Znamenita je tudi križeva ka-
pela na severni strani cerkve,
zgrajena leta 1715, z baročno
sliko na stropu in lepo izrezlja-
nimi vratai na tabernaklju, ki
kažejo Melkizedekovo darova-
nje in nabiranje mane v pušča-
vi. Kip križanega v oltarju ob-
daja pobožna legenda; bela kro-
gla v prsih je ostanek snežne
kepe, katero je vrgel grešnik
v podobo, ko je stala še zunaj
cerkve. Kopa pa se ni stališa;
da zadostijo nad Križanim izvr-
šeni greh, so mariborski mešča-
ni cerkvi prizidali križovo ka-
pelo in vanjo postavili podobo
Kristusovo.

Desno ob glavnem vходу v
cerkev stoji renesančni, 57 m
visoki zvonik, del Pavla Porte
iz l. 1624. Strela, ki je udarila
vanj l. 1792, ga je tako poško-
dovala, da so ga morali za 19
m znižati; od takrat je tudi se-
danja, baročna streha. Pri vho-
du v zvonik je viden v vznož-
ju lev iz pohorskega marmorja,
najbrž spomenik iz rimskih ča-
sov, ki so ga našli v dravski
strugi pri sv. Janžu na Drav-
skem polju. V višini 40 m vodi
okoli zvonika balkon z železno
ograjjo, odkoder se nam odpre
diven razgled po mestu, čez
Dravsko polje do Ptujkega
gradu na Haloze, Rogaško go-
ro, Boč in Pohorje in dravsko
dolino do Kozjaka in sv. Vrba-
na. Razgled je tako lep in pou-
čen, da ga naj ne zamudi nihče,
kdor pride prvič v Maribor. V
zvoniku stolnice je zgodovinski
veliki zvon iz l. 1710, ki je po
ljudski pripovedki dobil svoj
mogočen glas šele, ko so zanj
darovale mariborske žene in de-
kleta svojo srebrnino in zlatni-
no. L. 1921 je ta zvon ob zvo-
njenju pri smrti kralja Petra I.
počil. Prelili so ga na novo in
opremili z napisom, ki nas spo-
minja tega dejstva.

Na zunanji strani stolnice so
med oporniki vzdani nagrobni-
ki; najstarejši je iz l. 1555. Na
južni strani stoji gotski steber
za večno luč, ki je stal nekoč na
pokopališču okoli cerkve in so
ga našli l. 1891 pred današnje
študijsko knjižnico. Vpostavil
ga je zopet arh. R. Mikovič.
Od stolnice sega po še osta-

lem prostoru Slomškove ulice
do zapadne črte, kjer stoji po-
nosna dvonadstropna palača
Mestne hranilnice, sezidane v
renesančnem slogu, lepo urejen
park. Nastal je na mestu nekda-
nje normalke in starega mest-
nega župnišča, ki ju je mesto l.
1890 podrl. V parku stoji spo-
menik A. Tappeinerju, ki je bil
v letih 1861—1867 mariborski
župan in je mnogo pripomogel,
da se je mesto tlakovalo, kana-
liziralo in uvedla prva javna
razsvetljava. L. 1862 je ustano-
vil tudi sedanjo mestno hranil-
nico.

Na severni strani Slomškove-
ga trga stoji dvonadstropna
škofija z 8 okni v pročelju. Bi-
la je to do l. 1858 zasebna eno-
nadstropna hiša, ki ji je dal še-
le knezoškof Martin Slomšek
nadzirati drugo nadstropje in
prizidati dvoriščni trakt. V njej
je stolovalo od 1858 naprej do
naše 5 škofov: Anton Martin
Slomšek (1858—1862), dr. Ja-
kob Maksimilijan Stepischnegg
(1862—1889), dr. Mihael Na-
potnik (1889—1923), dr. Andrej
Karlin (1923—1933) in dr. Ivan
Tomažič (1933 do danes).

Nasproti škofiji in sosedne-
mu stolnemu župnišču stoji, lo-
čeno po ozki Gledališki ulici, po-
slopje nekdanje mariborske Ka-

zine, sezidano l. 1852. V njej je
sedaj nameščena javna študi-
jska knjižnica, ustanovljena l.
1920, ki obsega 30.000 zvezkov
in Narodno gledališče, v kate-
rem se goji drama in opereta.

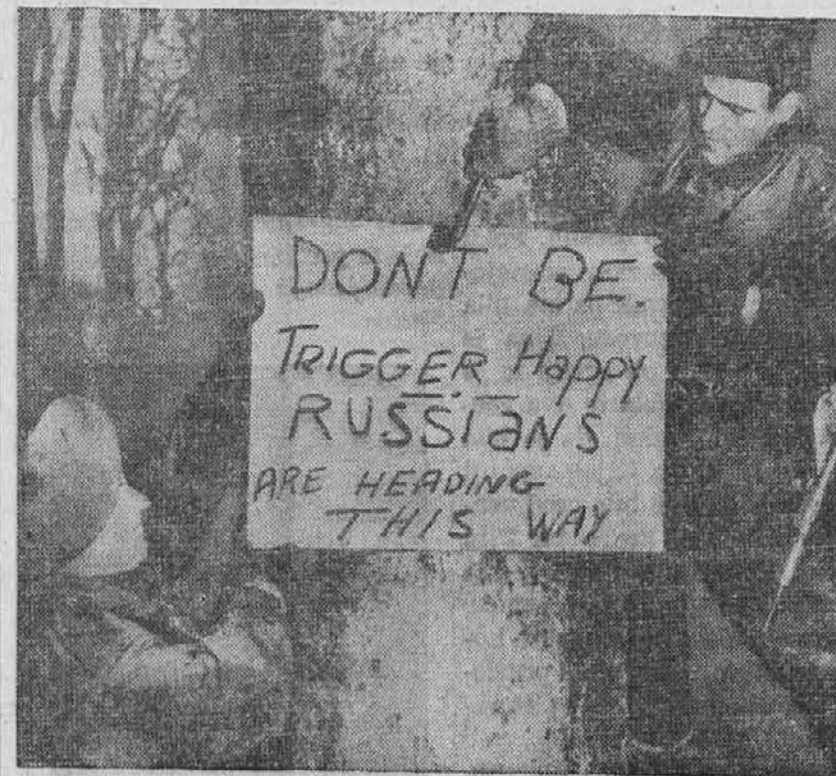
Če gremo iz Slomškovega tr-
ga po Orožni ulici proti zapu-
du, pridemo v Strossmayerjevo
ulico, ki poteka v smeri od se-
vera na jug približno tam, kjer
je nad mestnim jarkom stalo za-
padno mestno obzidje srednje-
veškega Maribora, ki je doseglo
pri že omenjenem pristaniške-
mu stolpu Dravo. V tej smeri
leži, ob križišču Strossmayerje-
ve in Koroške ulice Vodnikov
trg. Tu so stala do l. 1829 Ko-
roška vrata, ki so zapirala do-
hod v mesto od z a p a d a. Po
Strossmayerjevi ulici pridemo
mimo samostana šolskih sester
sv. Frančiška do poslopja Mest-
ne hiralnice, ki je prezidano iz
nekdanjih mogočnih branikov in
utrdb. Na vrtu hiralnice, ob
Gregorčičevi ulici, je mesto l.
1934 sezidalo Delavski azil. Po-
zornost vzbuja v Strossmayer-
jevi ulici tudi moderna stano-
vanjska hiša Dravske banovine,
sezidana po načrtih ing. I. Do-
lenca, ki jo je plastično okrasil
kipar N. Pirnat. Nje se drži sli-
čno zidano poslopje, v katerem
je sedaj banovinski Dečki dom.

Dragon's Teeth Prove No Barrier

Infantrymen of the 90th U. S. division demolish part of the dragon's teeth of the Siegfried line in Habscheid, Germany, as they move to the front. Most of the barriers were made of reinforced concrete, but had little effect on the forward march of American troops. TNT and new tank guns were able to clear the way without great difficulty.

This Sign Proves No Idle Jest

Since men of the Black Watch regiment of Canada heard of the speed of the Red advance into Germany, they are cautioning their comrades with signs, as above. Meanwhile, the "Ladies From Hell" are putting on a good show themselves and have mopped up much of the strategic Siegfried defense hub of Goch.

Jim Crow Gets an Education

Jimmy, pet black crow of the children attending a public school at Sheraden, Pa., chuckles at his friends who have to sit inside in order to get an education. He secures his education by daily visits to the school window. He is permitted inside occasionally to fly around the room and visit with the students and the teacher.

Na trgu na nasprotni strani
ulice leži staro pokopališče. Sre-
di starejšega dela stoji kapela;
v njeni grobnici sta pokopana
škofa Anton Martin Slomšek in
dr. Jakob Stepischnegg. Na tem
pokopališču, ki nima nobenih
posebnih umetniških spomeni-
kov, so tudi grobovi časnika Antona
Tomažiča in glasbenika
J. Miklošiča.

Od Strossmayerjeve ulice za-
vije na koncu pokopališča ob
takozvani Livadi Koroščeva uli-
ca pravokotno proti zapadu. Tu
stoji novi Mladinski dom, za
njim se razprostira letno telo-
vadišče Sokola. Od tu nas do-
vede v severni smeri držeča Vil-
harjeva ulica do Vinarske ulice,
ob kateri stoji že na pobočju
Kalvarije, Banovinska vinarska
in sadjarska šola, ustanovljena
l. 1871.

4. Mestni park in okolica

Mestni park je eden največ-
jih in najlepših parkov Jugosla-
vije; do njega vodijo iz mestne-
ga središča vzporedno Gospo-
ska, Vrazova in Ciril-Metodova
ulica. Starejši del parka je ure-
dila mestna občina že l. 1872,
novi park pa je nastal v letih
1889—1890. V parku je poleg
domačega drevja in cvetja cela
vrsta inozemskih in eksotičnih
dreves in lepoticnega grmičja.
Lepa široka pota drže vijuga-
sto v hladni senci starih nasa-
dov in drevoredov na vse stra-
ni, do sanjavega ribnika, godbe-
nega paviljona in kavarne v
parku, na severovzhodu pa do
pravega gozdiča. Mestni park
je glavno sprehajališče mari-
borsko; v njem igra večkrat vo-
jaška godba.

Iz starega parka vodita dve
poti na vrhove gor, ki se vzdri-
gjeta nad njim. Prva drži na
koncu podaljšane Strossmayer-
jeve ulice iz novega parka v se-
verozapadni smeri mimo vilske
kolonije Petrovo selo in sedem
hrastov (Siebeneichen) po gra-
pi navzgor v 1/2 ure na Kalvari-
jo (378 m) s cerkvico sv. Bar-
bore, sezidane v spomin na le-
ta 1681 ugaslo kugo. Gradivo
za to cerkvico so Mariborčani
sami znosili na vrh hriba. Dru-
ga pot vodi iz Tomažičeve ulice
na severovzhodnem koncu sta-
rega parka skozi staro grajsko
pristavo po vijugastem kolovo-
zu mimo vinogradov na Pirami-
do (383 m), visoko kopo s ka-
pelico na vrhu, zadnjim znanil-
cem nekdanjega mogočnega gra-
du majnih grofov mariborskih,
ki ga je l. 1528 poškodovala
strela in so ga v 17. stoletju
opustili. Z obeh vrhov je čaroben
pogled na ves Maribor in Drav-
sko polje, zlasti pa na Sloven-
ske gorice in na Pohorje, kate-
rega najvišji vrhovi Mala Kopa
(1526 m) in Velika Kopa se raz-
ločno vidijo. Pogled je posebno
lep v zgodnjem jutranjem in
pozno popoldanskem času. Na
zapadni strani Piramide leže v
senčni, ozki dolinici, kakih 5 mi-
nut nad starim parkom, idilični
Trije ribniki, priljubljeno šeta-
lišče Mariborčanov.

(Dalje prihodnjé)

15. julija, nedelja. — Piknik
društva "Nanos" šte. 264
S. N. P. J. na prostorih Do-
ma zapadnih Slovencev, —
6818 Denison Ave.

Društveni koledar

1945

1. aprila, nedelja. — (Velika
noč) Društvo "Spartans" št.
576 S. N. P. J., ples v avdi-
toriju Slovenskega narodne-
ga doma na St. Clair Ave.

7. aprila, sobota. — Društvo
"Nanos" št. 264 S. N. P. J.
priredi veselico v Domu za-
padnih Slovencev, 6818 Deni-
son Ave.

7. aprila, sobota. — Društvo
"Cleveland" št. 126 S. N. P.
J., plesna veselica v Sloven-
skem narodnem domu na St.
Clair Ave.

8. aprila, nedelja. — Igro prire-
di krožek šte. 3 Progresiv-
nih Slovencev v Slovenskem
društvenem domu na Recher
Ave.

8. aprila, nedelja. — Koncert
Mladinskega pevskega zbora
Slovenskega delavskega do-
ma, na Waterloo Rd.

14. aprila, sobota. — Društvo
"Vipavski raj" št. 312 SNPJ
priredi plesno veselico v Slo-
venskem domu na Holmes
Ave.

14. aprila, sobota. — Slovenska
Ženska Zveza, plesna veselica
v avditoriju Slovenskega na-
rodnega doma, na St. Clair
Ave.

15. aprila, nedelja. — Glasbena
Matica, koncert v avditoriju
Slovenskega narodnega doma
na St. Clair Ave.

22. aprila, nedelja. — Koncert
pevskega zbora "Slovan" v
Slovenskem društvenem do-
mu na Recher Ave.

5. maja, sobota. — Croatian Pi-
oneers, ples v avditoriju Slo-
venskega narodnega doma na
St. Clair Ave.

6. maja, nedelja. — Croatian
Pioneers Bowling Tourna-
ment v avditoriju Slovenske-
ga narodnega doma, na St.
Clair Ave.

27. maja, nedelja. — Društvo
Sv. Vida, št. 25, KSKJ, pro-
slava 50-letnice v avditoriju
Slovenskega narodnega doma
na St. Clair Ave.

15. julija, nedelja. — Piknik
društva "Nanos" šte. 264
S. N. P. J. na prostorih Do-
ma zapadnih Slovencev, —
6818 Denison Ave.

IZ URADA Slovenskega ameri- škega narodnega sveta

SEZNAM NABIRALNIH POSTAJ

BROOKLYN, New York—665 Seneca
Avenue.

CHICAGO—Northside: 3019 N. Damen
Ave. (pri Solarju). Westside: 3936 W.
26th St. (nasproti SANSovega ura-
da). South Chicago: 9710 Avenue L.
Roseland-Pullman: 616 W. 115th St.
CLEVELAND—Okrožje St. Clair: Slo-
venski Narodni Dom, 6409 St. Clair
Ave. Collinwood: Slovenski Delavski
Dom, Waterloo Rd. Euclid-Notting-
ham: Društveni dom na Recher Ave.
Newburg: 11202 Revere Ave. (pri Mrs.
Traven).

DETROIT—Slovenski Narodni Dom,
17153 John R; Slovenski Del. Dom,
4375 S. Livernois.

MILWAUKEE—Po dnevu: 630 W. Na-
tional Avenue. Zvečer od 6. naprej:
7th West National Ave., all pa 9th in
W. Mineral St. Za severno stran: Pri
Mary Rodich, 2739A, North 29th St.
WEST ALLIS—Od 10. do 12. dopoldne:
Paradise Theatre Bldg., drugo nad-
stropje, soba št. 207.

WAUKEGAN—NO. CHICAGO—Sloven-
ski Narodni Dom.

ST. LOUIS, Mo.—4658 Rosa Ave. (Pri
Mrs. Speck).

PITTSBURGH, Pa.—Slovenski Dom,
57th in Butler Sts.

NEWARK, ELIZABETH, LINDEN,
N. J.—2021 Ingalls Ave., Linden, N. J.

WESTMORELAND COUNTY, Pa.—Pri
Antonu Zorniku, Hermine, Pa.

GLAVNO SKLADIŠČE V NEW YOR-
KU: Warehouse, WRFASD, 161 Per-
ry Ave.

WHERE THE FUEL GOES

AN ARMY TRANSPORT
burns 33,000 gallons of fuel oil
a day.

LIČNO DELO

za društvene prireditve, družabne sestan-
ke, poroke in enake slučaje, naročite tisko-
vine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno
lično po vašem okusu.

Cene vedno najnižje.

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVENUE

HEnderson 5311-5312

Cleveland 3, Ohio

